

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

Cilt : 10

161 nci Birleşim

28 Ağustos 1983 Pazar

İÇİNDEKİLER

	Sayfa	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	2	
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	2	
1. — 5.5.1983 Tarih ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklen-		2:9
		mesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/766; M. G. Konseyi : 1/568) (D. Meclisi S. Sayısı : 545; M. G. Konseyi S. Sayısı : 639)

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

17 Ağustos 1983 Çarşamba

İki oturum yapılan bu birleşimde :
Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Teşkilatı Kanunu teklifi (2132) (S. Sayısı : 637) ile,
132 sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2125) (S. Sayısı : 587) ve
2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler

Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı (1484, 1559) (S. Sayısı : 635);
Kabul edildi.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek, birleşime saat 13.04'te son verildi.

Necip TORUMTAY
Orgeneral
Millî Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Sati : 14.40.

BAŞKAN : Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (Genelkurmay Başkanı ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Millî Güvenlik Konseyinin 161 inci Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 5.5.1983 Tarih ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/766; M. G. Konseyi : 1/568) (D. Meclisi S. Sayısı : 545; M. G. Konseyi S. Sayısı : 639) (1)

BAŞKAN — Gündemimize göre, 5.5.1983 Tarih ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisinde Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik

Konseyi Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

Bu rapor, 639 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Sözcüsü, Sayın Bakanlar ve ilgililer yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Açıklamalarda bulunması için sözü Komisyon Sözcüsüne bırakıyorum.

ORGANAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Cumhurbaşkanım, ben evvela, kısaca anahatları takdim etmek istiyorum.

2821 sayılı Sendikalar Kanununun 1 Ocak 1984 tarihinde uygulanabilmesi için ve aynı zamanda bazı

(1) 639 S. Sayılı Basmayağı Tutanağa eklidir.

sakıncalı ve uygulamada güçlük arz eden maddelerinin değiştirilmesi için Hükümet, Danışma Meclisine bir tasarı vermiş ve bu tasarı Danışma Meclisinden hemen hemen aynı şekilde geçmiştir.

Beş madde halindeki bu yasa değişikliği bugün huzurlarımızda görülecektir.

Gereken açıklamayı Komisyon Başkanı yapacaktır; arz ederim.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 10 Ağustos 1983 tarihinde Danışma Meclisine sevk edilerek ilgili komisyonda görüşülüp 17 Ağustos 1983 tarihinde kabul edilen bu tasarı ile 2821 sayılı Sendikalar Kanununa getirilen başlıca değişiklikler ve ilave şudur :

Şube sayısı fazla olan sendikalara, 1 Ocak 1984 tarihine kadar genel kurul toplantılarını yapabilmelerini temin için şube genel kurullarına katılacak delegelerin seçimlerinin yargı gözetimi altında değil, fakat serbest, eşit, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına göre yapılması;

Şube genel kurullarının bir gün içinde de bitebileceği hususu göz önüne alınarak işgünü kaybı ve masrafların önlenmesi bakımından, genel kurul toplantısı ve zorunlu organların seçimlerinin bir gün içinde yapılabilmesi;

Teşkilatlanmanın daha iyi yapılabilmesi için 11 numaralı «Kimya İşkolu» nun 3 numaralı «Petrol ve Lastik İşkolu» ile birleştirilmesi;

17 numaralı «Ticaret, Büro Eğitim, Banka ve Sigorta, Güzel Sanatlar İşkolu» ndan «Banka ve Sigorta» dalının 11 numaralı işkolu olarak ayrılması;

Federasyonların sendikaya dönüşmeleri konusunda uygulamalardaki tereddütleri gidermek ve şimdiki kadar yapılan olağanüstü federasyon genel kurullarının hukukî çekişmeye neden olmaması için bu konuya açıklık getirilmesi;

Bölge şubelerinin de kurulabilmesi;
Olanagının sağlanmasından ibarettir.
Arz ederim.

BAŞKAN — Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

5.4.1983 Tarihli ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İşçi sendikası şubesinin faaliyet sahasındaki işyerlerinde çalışan sendikalı işçi sayısı beşyüzü aştığı takdirde şube genel kurulu delege esasına göre yapılır. Genel kurula katılacak delegeler, üyeler tarafından serbest, eşit, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına ve sendika tüzüğündeki hükümlere göre seçilir. Şube genel kuruluna katılacak delege sayısı yüzden az ikiyüzelliden çok olmamak üzere sendika tüzüğünde belirlenir.»

BAŞKAN — Eski şekli ile aradaki fark; zannederim, «14 üncü maddede belirtilen esaslara göre» kaydı vardı ki, bunun yargı gözetimi altında yapılması gerekiyordu. «14 üncü madde esaslarına göre» deyince, onu çıkarmak suretiyle «genel kurula katılacak delegeler üyeler tarafından serbest, eşit, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına ve sendika tüzüğündeki hükümlere göre seçilir» şeklinde oldu.

Buradaki değişiklik bu.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Evet, tek değişiklik bu efendim.

BAŞKAN — Bu değişikliğin sebebinin, Türkiye'nin hemen hemen birçok yerlerinde mevcut ve şube adedi fazla olan yerlerde bu kadar hâkim bulunmaması olduğunu zannediyorum.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Evet efendim, 1.1.1984 tarihine kadar da yargı gözetiminde Cumartesi ve Pazar günleri ancak sonuçlanabiliyor; malumunuz, Pazar günü seçimler sonuçlanıyor; bu zaman periyodunun yetmemesi ikinci bir nedendir. Fakat, buyurmuş olduğunuz birinci neden daha esaslı bir gerekçedir.

BAŞKAN — Benim bildiğim bu şekilde. Yani hiç olmazsa şubelerin yapacağı delege seçimini hâkim gözetiminde yapmayalım. Yoksa bunun altından kalmayız, bu kadar hâkim de bulamayız.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bunlar işyerlerinde, şubelere yapılacak delege seçimleridir.

BAŞKAN — Evet, işyerlerinde şubelere yapılan seçimlerdir; her işyerinde ayrı ayrı...

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Bu şekilde hüküm getirdik efendim.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?

Buyurun Sayın Bakan.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE — Sayın Cumhurbaşkanım, faydası olacak diye bir hususu belirtmek istiyorum.

Sigortalı işyeri sayısı 804 bindir. Tabii bu 804 bin işyeri içerisinde 350 kişinin çalıştığı işyerleri olduğu gibi, çok yüksek sayıda, 8 - 10 bin işçinin çalıştığı işyerleri de vardır. Gerçekten bu yerlere hâkim yetiştirmek ve şehre göre çok uzak noktalarda olan yerlere delege seçimi için kişi göndermek fevkalade imkânsız bir durumdur ve bir bakıma da gereksizdir. Çünkü, şube kongresinin delegesinin tespiti ile ilgili ikinci derecede, tali bir hizmeti, bir sakınca varsa, kongresinde tutmak zaten mümkündür.

İyi bir düzeltme olduğunu arz ederim.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü ve ondördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Seçim yapılacak genel kurul toplantılarından en az onbeş gün önce genel kurula katılacak üye veya delegeleri belirleyen listeler ile toplantının gündemi, yeri, günü, saati ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte, iki nüsha olarak o yer seçim kurulu başkanı olan hâkime ve mahallî hülkî amire tevdi edilir. O yerde birden fazla seçim kurulu varsa, görevli seçim kurulunu il seçim kurulu tespit eder. Toplantı tarihleri gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak, görüşmelerin bir cumartesi günü akşamına kadar sonuçlanmasını ve seçimlerin ertesi gün olan pazar gününün dokuz - onyediy saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur. Şube genel kurullarında görüşmeler ve seçimler, yukarıdaki günlere birisi içinde de tamamlanabilir.»

«İşçi sendikası veya konfederasyonlarının genel kurul dışındaki zorunlu organlarına seçilebilmek için

5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve enaz on yıl, şube zorunlu organlarına seçilebilmek için ise 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda enaz bir yıl fiilen çalışmış olmak şartı aranır. Çalışma sürelerinin tespitinde sosyal güvenlik kurumlarının kayıtları esas alınır. On yıl bilfiil çalışmış olmanın hesabında yurt dışında işçi olarak çalışılan sürenin en çok beş yılı nazara alınır.»

BAŞKAN — Komisyon bu değişiklik hakkında izahatta bulunsunlar.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, burada getirilmesi amaçlanan iki husus vardır. Bunlardan birisi, şube genel kurullarındaki seçimlerin bir gün içinde de tamamlanabileceği, başka bir deyişle; genel kurulların sonucunda, malumunuz, 14 üncü maddedeki hükme genel kurul görüşmelerinin Cumartesi akşamına kadar tamamlanması ve Pazar günü seçimlerin yapılmasını gerektirmekte idi ki, bu şubeler için en az iki gün demektir. Çünkü, şubelerde büyük bir genel kurul manzarası yoktur. Dolayısıyla, yüzdenden fazla delege ile toplanacak bir şube genel kurulunda Cumartesi ve Pazara değil de bu günlerden birisi olarak hem görüşmelerin, hem de seçimlerin yapılabilmesi burada hükme bağlanmış durumdadır. Kaldığı, bunun, haftanın herhangi bir gününde de yapılabilmesi kanısındayız. Bu konu Hükümet tasarısında da olduğu için, bizde aynen sadık kalmaya çaba gösterdik.

Arz ederim.

BAŞKAN — Danışma Meclisinden gelen metin ile Komisyondan gelen metin arasında fark var.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Redaksiyon açısından fark var efendim : Danışma Meclisi metninde «mahallî mülkî amirine» tabiri geçmektedir. Mülkî amirine değil, Türkçe açısından «mülkî amire» tevdi edilir, amirine tevdi edilmez.

Bir diğer fark da, birinci fıkranın son cümlesinde «Ancak, şube genel kurullarında görüşmeler ve seçimler, yukarıdaki günlere birisi içinde de tamamlanabilir» ibaresi var idi, biz; «Şube genel kurullarında görüşmeler ve seçimler, yukarıdaki günlere birisi içinde de tamamlanabilir» olarak düzelttik, yani, «ancak» kelimesine gerek görmedik.

BAŞKAN — «Ancak» kelimesi de kalabilirdi, mühim bir şey değil.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu kelimeyi kaldırmamızın nedeni; «içinde de» ibaresi var, Türkçe açısından ya bu ibare yahut «ancak» kelimesi kabul edilmeli ki cümle düzgün olsun.

Bir diğeri ise, «bilfiil» kelimesi «fiilen» olarak düzeltildi, kanunun kendisine sadık kalınması açısından.

Arz ederim.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 60 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 60. — İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkolları aşağıda belirtilmiştir.

1. Tarım ve ormancılık, avcılık ve balıkçılık,
2. Madencilik,
3. Petrol, kimya ve lastik,
4. Gıda sanayii,
5. Şeker,
6. Dokuma,
7. Deri,
8. Ağaç,
9. Kâğıt,
10. Basın ve yayın,
11. Banka ve sigorta,
12. Çimento, toprak ve cam,
13. Metal,
14. Gemi,
15. İnşaat,
16. Enerji,
17. Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar,
18. Kara taşımacılığı,
19. Demiryolu taşımacılığı,
20. Deniz taşımacılığı,
21. Hava taşımacılığı,
22. Ardiye ve antrepoculuk,
23. Haberleşme,
24. Sağlık,
25. Konaklama ve eğlence yerleri,
26. Millî savunma,
27. Gazetecilik,
28. Genel işler.

Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılır.

Bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü de alınarak ve uluslararası normlar da göz önünde bulundurularak bir tüzükle düzenlenir.

Her işkolunda çalışan, sendikalara üye olan ve olmayan işçilerin sayıları ile bunların sendikalara dağılımı Çalışma Bakanlığınca her yıl Ocak ve Temmuz aylarında çıkartılacak istatistiklerde gösterilir.»

BAŞKAN — Baş kısımdaki ifade «İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri» mi, kurulabilecekleri mi?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — «Kurulabilecekleri» efendim.

BAŞKAN — Olmaz. «İşçi ve işveren sendikalarınca kurulabilecekleri» deseysiniz olurdu.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, metnin doğru olduğu düşüncesindeyiz. Eski metinde; «İşçi ve işveren sendikalarının kurulabileceği işkolları» deniyor. Yüksek maaşlı olduğu üzere, «sendikalar ancak bu işkollarında kurulabilir, onun dışındaki işkollarında kurulamaz» hükmünü getirmektedir. O nedenle bu metnin aynen kalmasında yarar vardır.

BASKAN — Evet, anladım.

Burada, demin de izah ettiniz; 11 inci sırada evvelce «Kimya işkolu» vardı, şimdi «Banka ve sigorta» oldu, değil mi?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Evet efendim, 11 inci sıradaki «Kimya işkolu» şimdi 3 numaralı işkoluna girdi.

BAŞKAN — Eskiden «Petrol ve lastik» idi, şimdi oraya «Kimya işkolu» da girdi «Petrol, kimya ve lastik» oldu.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — 17 nci işkolundan da «Banka ve sigorta» ayrıldı, 11 numaraya geldi efendim.

BAŞKAN — Genel rakamda bir değişiklik olmadı, yine 28 de kaldı.

O zaman da biz bunu çok konuşmuş en iyi şekli bulduğumuzu iddia etmiştik. Bu hangi zaruretten doğdu?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkan

kantı) — Efendim, teşkilatlanmanın daha çabuk, daha kolay olabilmesi ve halen mevcut olan teşkilatların parçalanmamasını temin açısından.

Bu konuda izninizle Sayın Sosyal Güvenlik Bakanı maruzatta bulunacak efendim.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE

— Sayın Cumhurbaşkanım, bugünkü tashihe gelme bizim hatamızdan doğmuştur ben bunu itiraf etmek durumundayım- tam göremedik efendim.

Gerçekten petrol ile kimya bir bütün sendika iken bu işkollarında ayrıldık, sendika ortada kaldı; yarısı bir tarafta, yarısı öbür tarafta. Bunu toparlamak lazımdı. «Banka ve sigorta» ile «ticaret, büro, eğitim» işkolunda çalışanlar için bir kolaylık getirdik ki tarım işkolunda çalışanlara benziyordu bunlar; en çok üyeyi temsil edenin, çoğunluk sendikası kabul edilmesi, daha evvelden tarım işkolunda çalışanlar için bulunmuş bir kolaylıktı; fakat burada yok. Çok ünite de az insanların çalıştığı bir işkolu idi. Böylece birbirine daha yakın olanlarını bir araya getirdik.

Yalnız bir ufak mahzur çıktı efendim : Bu tashihi yapıncaya kadar aradan geçen üç ay üç haftalık zaman içinde (bu kanun 5.5.1983 de kabul edildiğine göre) bu işkolunda bazı sendikalar kongrelerini yaptılar. Bu hale göre yaptılar. Mesela, «Banka ve sigorta» ile «Ticaret, büro, eğitim» de yaptılar. Bunlar, tespit edebildiğimiz kadarıyla belki üç, dört sendikadır ve bu tarihten sonra kongrelerini yenilemek ihtiyacını duyacaklardır.

BAŞKAN — Bir masraf daha çıkacak.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE

— Fakat yapılan düzeltme o mahzura rağmen büyük bir ferahlık getirmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yani faydası mahzurundan fazla. Nihayet mahzuru yapılmış olduğundan dolayı. Ama bundan sonra mahzur değil.

3 üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?

Buyurun.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Öğrenmek maksadıyla soruyorum :

Kimyo işkolu 17 nci sırada tek başına kalsaydı üyelerinin miktarı ne kadar olacaktı? Birleştiği zaman «Petrol, kimya ve lastikte» işkolundaki üyelerin miktarı şimdi ne kadar oldu? Yani miktarı çok mu yükselecek? Bu konuda bir bilgi var mı?

Bundan önce yapılan konuşmalarda bu söylenmek suretiyle mütevazın bir şekle getirilebilir diye bir ifade kullanılmıştı, o bakımdan sordum.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE — İzin verirseniz kısaca bir açıklama yapayım. Kesin olmayacak rakamlar belki, fakat yaklaşık rakamlar söylemeye çalışacağım.

Sayın Cumhurbaşkanım, bunun evvelki hali 30 bin, 32 bin civarında üyeyi kapsar. Yalnız, ayrılmada birbirine çok girmiş olan iki işkolu, petrolün bitmeden kimyanın başladığı, kimyanın bitmediği yerde hemen petrolle ilgili bazı müstakların ve o camiadaki işletmelerin olması işçiyi kesinlikle ayırmaya imkân vermiyordu. Hatta bazı ünitelerde bir kısım işçinin kimya iş kolunda, bir kısım işçinin de petrol işkolunda olması gibi. Orada bir paragraf imdadımıza yetişiyor; «ana işkolundan sayılır» demiş olmasına rağmen büyük bir tedirginliğe sebep oluyordu. Zannedildiği kadar çok büyük bir sendika değildi, 100 binlere ulaşan üyesi yoktu. Ayırmakla onların 50 bini bir tarafta, 40 bin, 45 bini bir tarafta olsun gibi bir düşünceye de gerek kalmadı.

Arz ederim.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Lastik işkolu da bir hayli büyük, değil mi?

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE

— Halihazır 12 bin, 13 bin civarındadır efendim.

BAŞKAN — Tabii bundan çok daha fazla alanlar da var. Mesela; Çimento, toprak ve cam belki bundan daha fazladır.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE

— Üye çokluğu itibariyle bu kol 9 uncu sıradan aşağıda kalır efendim.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurulları dışındaki organlarına seçilmiş bulunanlardan, statülerine bakılmaksızın 9 uncu maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre dört veya daha fazla olağan genel kurul dönemini dolduranlar iki dönem daha seçilebilirler.»

«Geçici 1 inci madde hükmüne göre federasyonların sendikaya dönüşmesi için federasyonun genel kurul kararı yeterlidir. Sendikaya dönüşen federasyo-

nun ve bu sendikaya katılarak şube haline gelen federasyon üyesi sendikaların yöneticileri için de yukarıdaki fıkralar uygulanır.»

BAŞKAN — Bu madde üzerinde de Komisyonun açıklama yapmasını bekliyoruz.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, iki hususu arz etmeye çalışacağım.

Birincisi; yüksek malumları olduğu üzere, 2821 sayılı Kanunla federasyon kademesi teşkilatlanma biçiminden çıkartılmıştır. Başka bir deyişle, işçi teşekkülleri sendika ve konfederasyonlardan oluşmaktadır, tüzelkişilik açısından. Ancak, federasyonların sendikaya dönüşmelerinde uygulamada tereddütler vardır. Federasyonların yapmış olduğu olağanüstü genel kurullar sendikaya dönüşmede yeterli olacak mıdır, olmayacak mıdır? Bu, Danışma Meclisinde aynen «Federasyonların sendikaya dönüşmesi için federasyon genel kurulu yeterlidir» biçiminde bir hükümle çözümlenmeye çalışılmıştır. Biz de buna katıldık.

Burada diğer bir husus; federasyon yöneticilerinin durumlarının ne olacağıdır. Yüksek malumları olduğu üzere, 'biz diğer kademelerdeki yönetim organlarında olanlar, başka bir deyişle sendikalarda ve konfederasyonlarda halen yönetim organlarında genel kurul dışındaki zorunlu organlarda' bulunanlara iki olağan genel kurul dönemi daha seçilebilme imkânı sağladık. Federasyonların durumu meşkuktu, ona açıklık getirildi. Onlar da iki olağan genel kurul dönemi daha seçilebilecekler.

BAŞKAN — Federasyon kalkıyor.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Kalkıyor ama efendim yöneticilere millî sendikaya dönüşmelerinde sendika yöneticisi olabilme imkânı sağlanıyor.

Bir diğer husus, yine uygulamaya açıklık getirmek açısından : Bizim bir tereddüdümüz yok idi, ancak uygulamada tereddütler olması nedeniyle Danışma Meclisinde konulan bir hükümdür. O, redakte edilerek alınmıştır. Şudur Sayın Cumhurbaşkanım :

«Dört olağan genel kurul dönemini doldurmuş olanlar, iki olağan genel kurul daha seçilebilirler» hükmü yer almıştı. Bu dört olağan genel kuruldan fazla dolduranlar, örneğin beş olağan genel kurul dönemini dolduranlar bir olağan genel kurul dönemi seçilebilirler, diye yanlış bir yoruma gidilmiş; oysa dört olağan genel kurul dönemi doldurmanın içinde, «altı

da olsa, yedi de olsa iki daha seçilebilir» hükmü amaçlanmış idi. Bu nedenle 'biz dört veya daha fazla ibaresini ekleyerek 'bu konuya da açıklık getirmek amacını güttük.

Arz ederim.

BAŞKAN — Kanunda dört diye geçtiği için evvelce...

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Hepsini altı olarak yorumluyorlar Sayın Cumhurbaşkanım; beş seçilen bir seçilebilir diyorlar, altı seçilen seçilemez diyorlar. Oysa amaç bu değildi efendim.

BAŞKAN — Evvelce yazarken onu koymamışız, «dört ve daha fazla» dememiştir.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — «Dört veya daha fazla» dememiştir efendim.

BAŞKAN — Danışma Meclisiyle aradaki fark zannedersen bu oluyor.

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Efendim, Danışma Meclisi 'bunu ayrı bir fıkra halinde getirmeye çalıştı, ancak getirmiş olduğu fıkrayla halen yürürlükteki fıkra arasında bir yorum kargaşası söz konusu idi. Komisyondaki tartışmalarda bu ortaya çıktı ve onların 'bu amacının «veya daha fazla» ibaresiyle karşılanabileceği sonucuna ulaşıldı, Sayın Cumhurbaşkanım.

Danışma Meclisinin öngördüğü değişiklik ise, üçüncü fıkrada idi, 'biz ikinci fıkraya 'bu ibareyi yerleştirmekle üçüncü fıkranın gerekli olmadığı kanısına vardık efendim.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde başka söz isteyen var mı?. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE — «Sendikalar, tüzüklerinde belirtmek kaydıyla bölge şubeleri de kurabilirler. Bölge şubelerinin genel kurulları, bağlı şubelerin genel kurullarından, sendika genel kurulları ise bölge şubelerinin genel kurullarından ve varsa bölge şubelerine bağlı olmayan şubelerin genel kurullarından seçilecek delegelerden oluşur. Bu Kanunda şubeler için öngörül-

miş olan hükümler, bölge şubeleri için de geçerlidir.

BAŞKAN — Bu ek maddeye neden gerek duyuldu?

DENİZ ÖĞRETMEN ALBAY ERBERK İNAM (Sosyal Güvenlik, İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 274 sayılı Sendikalar Kanununda kesin bir hüküm olmamakla birlikte, «merkez şubeleri» adı altında mahalli şubelerin bağlı oldukları bir ara kademe var idi. 2821 sayılı Kanunla bu ara kademenin kaldırıldığı sonucuna ulaşılmış efendim. Tabii amaç bu değildi; tüzelkişiliği olmamak kaydıyla ara kademe olabilirdi. Ancak, 2821 sayılı Kanunda unutulmuş bir nokta hakkında maruzatta bulunacağım. Burada «Seçimle gelme» meselesi unutulmuştu. «Bölge şubeleri» adı altında, merkez şubelerinin ihyası ve kademeler arasındaki seçim ve genel kurulların oluşmasını öngören bir maddeyi ihtiva ediyor ve o da şöyle oluyor Sayın Cumhurbaşkanım:

İşyerleri, şubeler için delege seçiyorlar, şubeler ise, eğer varsa, bölge şubeleri için delege seçiyorlar; bölge şubeleri ise, sendikaya delege seçip gönderiyorlar; sendikalar da, konfederasyona gönderiyorlar. Bunların içinde, sendikaların ve konfederasyonların tüzelkişilikleri var ve ana idare noktaları onlar oluyor; diğerlerinin ise yok. Ancak, işçi - işveren ilişkilerinin daha rahat bir şekilde yürütülebilmesi açısından gerekli olan örgütler olarak mütalaa ediliyor.

Arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Şide.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE — Sayın Cumhurbaşkanım, bunun bir başka faydası da şu efendim : Aslında ihtiyacımız olan bir hususun otomatikman sağlanmış olmasıdır. Burada, üst kademelere gelecek yöneticilerin birçok yerlerden seçilerek gelmesi demektir. Buna ihtiyaç var. Aradan bir muzır kişinin çok yetkili bir yere gelmesini önleyecektir. Üç - dört kademedan sonra konfederasyon yöneticisi olması iyi bir şeydir; bunu da sağlıyor efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN — Evet.

5 inci madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz isteyen var mı?

Buyurun.

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE — Efendim, özür dileyerek bir maruzatta bulunmak istiyorum :

Kısmen düşünülmüş olmasına rağmen, seçim yasakları ile sendika kongreleri üstüste geldiler efendim. Yüksek Seçim Kurulunun yaptığı ilana göre bu ayın 25 inden itibaren, kongre yapılamayacağı, bu konuda verilmiş ilanların geri alınması gerektiği...

BAŞKAN — Seçim yasağına giriyor mu bu?

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI SADIK ŞİDE — Giriyor efendim.

TÜMGENERAL M. SUAT EREN (Millî Güvenlik Konseyi Koordinatörü) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu konuda Türk - İş'in büyük sıkıntısı var, bizde müracaatta bulundular, kendileriyle görüştük efendim.

Aslında, Yüksek Seçim Kurulunun şahsî değerlendirmesi sendikalarla ilgili seçimlerin, «Seçim yasağı» kapsamına girmemesi gerektiği noktasındadır. Fakat, bu kararı verebilecek olan Yüksek Seçim Kurulu şayet kendilerine bir müracaat vaki olursa - tümüne mütevakıf bir karar ittihazı gerekir, diye ifade etmişlerdi. Fakat, hatırladığım kadarı ile Türk - İş Genel Başkanına ve teşkilatına, galiba Eskişehir Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanı, «Sizin yapacağınız bu seçim, seçim yasakları içerisine girer, yaptırılmaz» demiş. Zaten bir - iki yerde olması bu iş için kâfidir efendim.

Sayın Bakanım burada temas ettiler; sizin de daha evvelden bu seçim yasakları ile ilgili bir emriniz olmuştu. Şimdi ben de bunu zatî âlilerinize hatırlatacaktım. Eğer bunu, çıkarılacak kararın içerisine alırsak, bu konuda bir sıkıntı kalmaz derim efendim.

BAŞKAN — Evet, bu konunun kanunda geçmesi ne gerek yok; başka bir husus daha var, ikisini birlikte ihtiva eden bir karar çıkarmak suretiyle bunu halledebiliriz.

6 ncı madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - 7 nci madde üzerinde söz isteyen var mı?. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Gündemimizde görüşülecek başka bir konu olmadığından, bilahara tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 15.20

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

161 İNCİ BİRLEŞİM

28 Ağustos 1983 Pazar

Saat : 14.30

I. KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 5.5.1983 Tarih ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/766; M. G. Konseyi : 1/568) (D. Meclisi S. Sayısı : 545; M. G. Konseyi S. Sayısı : 639)

5 . 5 . 1983 Tarihli ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/766; M. G. Konseyi : 1/568)

(D. Meclisi S. Sayısı : 545)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü : 06-4219
(1/776) | 5090

18 Ağustos 1983

Konu : Kanun Tasarısı.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 17 Ağustos 1983 tarihli 147 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, 5.5.1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK
Danışma Meclisi Başkanı

TC

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : K.K.T.D. 18/101-971/06032

10 Ağustos 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.8.1983 tarihinde kararlaştırılan «5.5.1983 Tarihli ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.
Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU
Başbakan

5.5.1983 TARİHLİ VE 2821 SAYILI SENDİKALAR KANUNUNUN BAZI HÜKÜMLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BİR MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISININ GEREKÇESİ

Genel olarak

2821 sayılı Sendikalar Kanununun geçici 1 inci maddesine göre teşekküller bu Kanuna göre teşkilatlanmalarını 1 Ocak 1984 tarihine kadar tamamlamak zorundadırlar.

Delege esasına göre yapılacak şube genel kurullarında delege seçiminin 14 üncü maddede belirtilen esaslara ve sendika tüzüğündeki hükümlere göre yapılacağına Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında; 14 üncü maddenin ikinci fıkrasında ise, delege seçiminin yargı gözetimi altında serbest, eşit, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına göre yapılacağına belirtilmiş olması karşısında, şube sayısı fazla olan sendikaların 1 Ocak 1984 tarihine kadar genel kurul toplantılarını zamanında yapamamaları gibi bir durumun doğmuş olması diğer taraftan, şube genel kurullarının bir gün içinde de bitebileceğinin göz önüne alınarak zaman kaybı ve masrafın önlenmesi ve sair sebeplerle bu tasarı hazırlanmıştır.

Madde gerekçeleri

Madde 1. — Şube sayısı fazla olan sendikaların 1 Ocak 1984 tarihine kadar genel kurul toplantılarını yapamamalarının mümkün olması sebebiyle 14 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki «yargı gözetimi» esası, maddeden çıkartılmıştır.

Madde 2. — Şube genel kurullarının bir gün içinde de bitebileceği hususu göz önüne alınarak, üretimin azalması, zaman kaybı ve masrafın önlenmesi bakımından 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası, ayrıca, yöneticilerde aranacak şartlar bakımından Anayasanın 51 inci maddesinin yedinci fıkrası ile paralelliğin sağlanması için aynı maddenin 14 üncü fıkrasında değişiklik yapılmıştır.

Madde 3. — 274 sayılı Sendikalar Kanununun yürürlüğü sırasında o zamanki işkollarına göre kurulmuş bulunan sendikaların, 2821 sayılı Sendikalar Kanununun geçici 1 inci maddesine göre tüzüklerini ve teşkilatlanmalarını yaparken iki ayrı tüzelkişiliğin meydana gelmesini önlemek ve 17 numaralı işkolunda toplu iş sözleşmesi yapılamaması ihtimalinin ortadan kaldırılması için 60 ıncı maddede değişiklik yapılmıştır.

Madde 4. — Federasyonların sendikaya dönüşmesi konusunda doğan tereddüdü gidermek için geçici 4 üncü maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Madde 5. — Sendika şubeleri arasındaki koordinasyonun sağlanması ve federasyondan sendikaya dönüşmede bütünlüğün temini amaç edinilmiştir.

Madde 6-7. — Yürürlük ve yürütme ile ilgilidir.

Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

Genel Sekreterliği

Sosyal Güvenlik İş ve İşçi

İlişkileri Komisyonu

Esas No. : 1/568

Evrak Kayıt No. : 2200-647-83

24 Ağustos 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

G E R E K Ç E

1. Danışma Meclisi Genel Kurulunun 17 Ağustos 1983 tarihli 147 nci Birleşiminde görüşülerek kabul edilen «5.5.1983 tarih ve 2821 sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzda incelenmiştir.
2. Tasarı, şube genel kurullarına katılacak delegelerin seçiminde, şube genel kurullarının kısa bir süre içinde yapılmasını ve federasyonların sendikaya dönüşmesinde karşılaşılan güçlüklerin giderilmesini amaçlamaktadır.
3. Tasarı, esasta benimsenmiş, ancak madde gerekçelerinde belirtilen redaksiyona tabi tutulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasını değiştiren Danışma Meclisinin kabul ettiği metin aynen benimsenmiştir.

Madde 2. — Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik öngören hükmünde yer alan «mülki amirine» deyimini «mülki amire» olarak değiştirilmiş ve son cümledeki «ancak» kelimesi fazla görülerek metinden çıkarılmıştır.

Maddenin 14 üncü fıkrasında ise, Kanunun 5 inci maddesi ile paralellik sağlamak amacıyla birinci cümlesinin sonundaki «bilfiil» kelimesi «fiilen» olarak değiştirilmiştir.

Madde 3. — Kanunun 60 ıncı maddesindeki 3, 11 ve 17 numaralı işkollarında değişiklik öngören Danışma Meclisi metni aynen benimsenmiştir.

Madde 4. — Kanunun geçici 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen değişiklik aynı maddenin ikinci fıkrasında hükme bağlanması nedeniyle benimsenmemiş, ancak ikinci fıkranın «dört» kelimesinden sonra «veya daha fazla» ibaresi eklenerek, dört dönemden fazla yöneticilik yapmış olan emekli olsun olmasın yöneticilerin iki dönem daha yönetici olabilmeleri imkânına açıklık getirilmiştir.

Federasyonların sendikalara dönüşmesinde izlenecek usul ve yöneticilere ilişkin maddeye eklenen fıkra aynen benimsenmiştir.

Madde 5. — Sendikaların bölge şubeleri kurmasını sağlamak ve uygulamayı devam ettirmek için getirilen ek madde esasta aynen benimsenmiş, bir sendikanın hem bölge hem de bölgeye bağlı olmayan şubesi olması halinde sendika genel kuruluna katılacak delegeler hususunda doğacak tereddütleri gidermek amacıyla maddeye açıklık getirilmiştir.

Madde 6. — Danışma Meclisinin 6 ncı maddesi aynen benimsenmiştir.

Madde 7. — Danışma Meclisinin 7 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin tensiplerine arz olunur.

Başkan
Erberk İNAM
Dz. Öğ. Alb.

Üye
Fazıl KAYNAKDEMİR
Hv. Prs. Kd. Bnb.

Üye
Rüştü ALTAY
Çalışma Bakanlığı Müsteşarı

Üye
Haydar ŞEŞENOĞLU
Çalışma Bakanlığı
Birinci Hukuk Müşaviri

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5.5.1983 Tarihli ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İşçi sendikası şubesinin faaliyet sahasındaki işyerlerinde çalışan sendikalı işçi sayısı beşyüzü aştığı takdirde şube genel kurulu delege esasına göre yapılır. Genel kurula katılacak delegeler, üyeler tarafından serbest, eşit, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına göre ve sendika tüzüğündeki hükümlere göre seçilir. Şube genel kuruluna katılacak delege sayısı yüzden az ikiyüzelliden çok olmamak üzere sendika tüzüğünde belirlenir.»

MADDE 2. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü ve ondördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Seçim yapılacak genel kurul toplantılarından en az onbeş gün önce genel kurula katılacak üye veya delegeleri belirleyen listeler ile toplantının gündemi, yeri, günü, saati ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte, iki nüsha olarak o yer seçim kurulu başkanı olan hâkime ve mahallî mülki amirine tevdi edilir. O yerde birden fazla seçim kurulu varsa, görevli seçim kurulunu il seçim kurulu tespit eder. Toplantı tarihleri gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak, görüşmelerin bir Cumartesi günü akşamına kadar sonuçlanmasını ve seçimlerin ertesi gün olan Pazar gününün dokuz-onyedii saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur. Ancak şube genel kurullarında görüşmeler ve seçimler, yukarıdaki günlerden birisi içinde de tamamlanabilir.»

«İşçi sendikası veya konfederasyonlarının genel kurul dışındaki zorunlu organlarına seçilebilmek için 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve sendikanın kurulu bulunduğu iş kolunda en az on yıl, şube zorunlu organlarına seçilebilmek için ise 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve sendikanın kurulu bulunduğu iş kolunda en az bir yıl, bilfiil çalışmış olmak şartı aranır. Çalışma sürelerinin tespitinde sosyal güvenlik kurumlarının kayıtları esas alınır. On yıl bilfiil çalışmış olmanın hesabında yurt dışında işçi olarak çalışılan sürenin en çok beş yılı nazara alınır.»

MADDE 3. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 60 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 60. — İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkolları aşağıda belirtilmiştir.

1. Tarım ve ormancılık, avcılık ve balıkçılık
2. Madencilik
3. Petrol, kimya ve lastik
4. Gıda sanayii
5. Şeker
6. Dokuma
7. Deri
8. Ağaç
9. Kâğıt
10. Basın ve yayın
11. Banka ve sigorta
12. Çimento, toprak ve cam
13. Metal
14. Gemi
15. İnşaat
16. Enerji
17. Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar

18. Kara taşımacılığı
19. Demiryolu taşımacılığı
20. Deniz taşımacılığı
21. Hava taşımacılığı
22. Ardiye ve antrepoculuk
23. Haberleşme
24. Sağlık
25. Konaklama ve eğlence yerleri
26. Millî savunma
27. Gazetecilik
28. Genel işler

Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin dahil olduğu iş kolundan sayılır.

Bir iş koluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü de alınarak ve uluslararası normlar da göz önünde bulundurularak bir tüzükle düzenlenir.

Her iş kolunda çalışan, sendikalara üye olan ve olmayan işçilerin sayıları ile bunların sendikalara dağılımı Çalışma Bakanlığınca her yıl Ocak ve Temmuz aylarında çıkartılacak istatistiklerde gösterilir.»

MADDE 4. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun geçici 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Geçici 1 inci madde hükmüne göre federasyonların sendikaya dönüşmesi, bu sendikalar ile bunlara katılarak şube haline gelen sendikaların yöneticileri için de yukarıdaki fıkralar uygulanır»

MADDE 5. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

«EK MADDE — Sendikalar, tüzüklerinde belirtmek kaydıyla bölge şubesi de kurabilirler. Bu takdirde bölge şubelerinin genel kurulları, bağlı şubelerin genel kurullarından seçilecek delegelerden oluşur. Bu Kanunda şubeler için öngörülmiş olan hükümler, bölge şubeleri için de geçerlidir.»

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

B. Uluşu

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

Z. Baykara

Devlet Bakanı

S. R. Pasin

Dışişleri Bakanı

İ. Türkmen

Ticaret Bakanı

K. Cantürk

Tarım ve Orman Bakanı

Prof. Dr. S. Özbek

Kültür ve Turizm Bakanı

İ. Evliyaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. İ. Öztrak

Adalet Bakanı

K. Akdoğan

Maliye Bakanı

A. B. Kafaoğlu

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı

Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Çalışma Bakanı

Prof. Dr. T. Esener

İmar ve İskân Bakanı

Prof. Dr. A. Samsunlu

Devlet Bakanı

M. Özgüneş

Millî Savunma Bakanı

Ü. H. Bayülken

Millî Eğitim Bakanı

H. Sağlam

Gümrük ve Tekel Bakanı

Prof. Dr. C. T. Sadıklar

Sanayi ve Tek. Bakanı

M. Turgut

Köy İş. ve Koop. Bakanı

M. R. Güney

Devlet Bakanı

Prof. Dr. M. N. Özdaş

İçişleri Bakanı

S. Çetiner

Bayındırlık Bakanı

Dr. T. Önalp

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. M. Aysan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

F. İlkel

Gençlik ve Spor Bakanı

V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Şide

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

5.5.1983 Tarihli ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı.

MADDE 1. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İşçi sendikası şubesinin faaliyet sahasındaki işyerlerinde çalışan sendikalı işçi sayısı beşyüzü aştığı takdirde şube genel kurulu delege esasına göre yapılır. Genel kurula katılacak delegeler, üyeler tarafından serbest, eşit, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına ve sendika tüzüğündeki hükümlere göre seçilir. Şube genel kuruluna katılacak delege sayısı yüzden az ikiyüzelliden çok olmamak üzere sendika tüzüğünde belirlenir.»

MADDE 2. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü ve ondördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Seçim yapılacak genel kurul toplantılarından en az onbeş gün önce genel kurula katılacak üye veya delegeleri belirleyen listeler ile toplantının gündemi, yeri, günü, saati ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte, iki nüsha olarak o yer seçim kurulu başkanı olan hâkime ve mahallî mülkî amirine tevdi edilir. O yerde birden fazla seçim kurulu varsa, görevli seçim kurulunu il seçim kurulu tespit eder. Toplantı tarihleri gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak, görüşmelerin bir cumartesi günü akşamına kadar sonuçlanmasını ve seçimlerin ertesi gün olan pazar gününün dokuz - onyedi saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur. Ancak, şube genel kurullarında görüşmeler ve seçim'er, yukarıdaki günlerden birisi içinde de tamamlanabilir.»

«İşçi sendikası veya Konfederasyonlarının genel kurul dışındaki zorunlu organlarına seçilebilmek için 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve enaz on yıl, şube zorunlu organlarına seçilebilmek için ise 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda enaz bir yıl, bilfiil çalışmış olmak şartı aranır. Çalışma sürelerinin tespitinde sosyal güvenlik kurumlarının kayıtları esas alınır. On yıl bilfiil çalışmış olmanın hesabında yurt dışında işçi olarak çalışılan sürenin en çok beş yılı nazara alınır.»

MADDE 3. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 60 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 60. — İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkolları aşağıda belirtilmiştir.

1. Tarım ve ormancılık, avcılık ve balıkçılık,
2. Madencilik,
3. Petrol, kimya ve lastik,
4. Gıda sanayii,
5. Şeker,
6. Dokuma,
7. Deri,
8. Ağaç,
9. Kâğıt,
10. Basın ve yayın,
11. Banka ve sigorta,
12. Çimento, toprak ve cam,
13. Metal,
14. Gemi,
15. İnşaat,
16. Enerji,
17. Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar,
18. Kara taşımacılığı,

SOSYAL GÜVENLİK İŞ VE İŞÇİ İLİŞKİLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

5.5.1983 Tarihli ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı.

MADDE 1. — Danışma Meclisinin kabul ettiği metin aynen benimsenmiştir.

MADDE 2. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Seçim yapılacak genel kurul toplantılarından en az onbeş gün önce genel kurula katılacak üye veya delegeleri belirleyen listeler ile toplantının gündemi, yeri, günü, saati ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte, iki nüsha olarak o yer seçim kurulu başkanı olan hâkime ve mahallî mülkî amire tevdi edilir. O yerde birden fazla seçim kurulu varsa, görevli seçim kurulunu il seçim kurulu tespit eder. Toplantı tarihleri gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak, görüşmelerin bir cumartesi günü akşamına kadar sonuçlanmasını ve seçimlerin ertesi gün olan pazar gününün dokuz - onyedii saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur. Şube genel kurullarında görüşmeler ve seçimler, yukarıdaki günlerden birisi içinde de tamamlanabilir.»

«İşçi sendikası veya konfederasyonlarının genel kurul dışındaki zorunlu organlarına seçilebilmek için 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve enaz on yıl, şube zorunlu organlarına seçilebilmek için ise 5 inci maddede aranan bir yıldan beri fiilen çalışır olmak şartı hariç diğer şartlar ve sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda enaz bir yıl fiilen çalışmış olmak şartı aranır. Çalışma sürelerinin tespitinde sosyal güvenlik kurumlarının kayıtları esas alınır. On yıl bilfiil çalışmış olmanın hesabında yurt dışında işçi olarak çalışılan sürenin en çok beş yılı nazara alınır.»

MADDE 3. — Danışma Meclisinin kabul ettiği metin aynen benimsenmiştir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

19. Demiryolu taşımacılığı.
20. Deniz taşımacılığı,
21. Hava taşımacılığı,
22. Ardiye ve antrepoculuk,
23. Haberleşme,
24. Sağlık,
25. Konaklama ve eğlence yerleri,
26. Millî savunma,
27. Gazetecilik,
28. Genel işler.

Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılır.

Bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü de alınarak ve uluslararası normlar da göz önünde bulundurularak bir tüzükle düzenlenir.

Her işkolunda çalışan, sendikalara üye olan ve olmayan işçilerin sayıları ile bunların sendikalara dağılımı Çalışma Bakanlığınca her yıl ocak ve temmuz aylarında çıkartılacak istatistiklerde gösterilir.»

MADDE 4. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun Geçici 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bağlı oldukları, kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı almakta olanlardan sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurulları dışındaki organlarında görevli bulunanlardan dört olağan genel kurul dönemini doldurmamış olanlar bu süreyi dolduruncaya kadar ve ayrıca iki olağan genel kurul dönemi; dört veya daha fazla dönemi dolduranlar ise, yalnız iki olağan genel kurul dönemi daha seçilebilirler.

Geçici 1 inci madde hükmüne göre federasyonların sendikaya dönüşmesi için federasyonun genel kurul kararı yeterlidir. Sendikaya dönüşen federasyonun ve bu sendikaya katılarak şube haline gelen federasyon üyesi sendikaların yöneticileri için de yukarıdaki fıkralar uygulanır.

MADDE 5. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

«Ek Madde — Sendikalar, tüzüklerinde belirtmek kaydıyla bölge şubesi de kurabilirler. Bu takdirde bölge şubelerinin genel kurulları, bağlı şubelerin genel kurullarında seçilecek delegelerden oluşur. Bu Kanunda şubeler için öngörülmüş olan hükümler, bölge şubeleri için de geçerlidir.»

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 4. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununun geçici 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurulları dışındaki organlarına seçilmiş bulunanlardan, statülerine bakılmaksızın 9 uncu maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre dört veya daha fazla olağan genel kurul dönemini dolduranlar iki dönem daha seçilebilirler.»

«Geçici 1 inci madde hükmüne göre federasyonların sendikaya dönüşmesi için federasyonun genel kurul kararı yeterlidir. Sendikaya dönüşen federasyonun ve bu sendikaya katılarak şube haline gelen federasyon üyesi sendikaların yöneticileri için de yukarıdaki fıkralar uygulanır.»

MADDE 5. — 2821 sayılı Sendikalar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE — «Sendikalar, tüzüklerinde belirtmek kaydıyla bölge şubeleri de kurabilirler. Bölge şubelerinin genel kurulları, bağlı şubelerin genel kurullarından, sendika genel kurulları ise bölge şubelerinin genel kurullarından ve varsa bölge şubelerine bağlı olmayan şubelerin genel kurullarından seçilecek delegelerden oluşur. Bu Kanunda şubeler için öngörülmiş olan hükümler, bölge şubeleri için de geçerlidir.

MADDE 6. — Danışma Meclisinin kabul ettiği metin aynen benimsenmiştir.

MADDE 7. — Danışma Meclisinin kabul ettiği metin aynen benimsenmiştir.

